

بسم الله الرحمن الرحيم

هیچ یک از شما نباید بمیرد، مگر این که به الله حسن ظن داشته باشد!

(ترجمه)

در صحیح امام مسلم در شرح نووی با اندکی تصرف در باب «لایموتن أحدکم إلا وهو یحسن بالله الظن» چنین آمده است:
جابر بن عبد الله می گوید: از رسول الله صلی الله علیه وسلم سه روز قبل از رحلتش شنیدم که می فرمود:

«لایموتن أحدکم إلا وهو یحسن بالله الظن» (رواه مسلم)

ترجمه: هیچ یک از شما نباید بمیرد، مگر این که به الله حسن ظن داشته باشد.

درباره این فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم «لایموتن أحدکم إلا وهو یحسن بالله الظن» و در روایت دیگر «إلا وهو یحسن الظن بالله تعالی» علماء چنین گفته اند: که انسان در هنگام مرگ نباید از رحمت الله سبحانه و تعالی ناامید باشد؛ بلکه باید به رحمتش امیدوار باشد.

علماء معنی گمان نیک به الله سبحانه و تعالی را چنین تعریف نموده اند: «این که بنده گمان کند که الله سبحانه و تعالی برایش رحم نموده و او را مورد عفو خود قرار خواهد داد». هم چنین علماء گفته اند: «در وقت صحتمندی انسان باید به طور مساوی در بین خوف و رجاء (ترس و امید) باشد». گفته شده است که باید خوف نسبت به رجاء ترجیح داده شود؛ زیرا در پدیدار شدن علامت های مرگ و یا در وقت پیری رجاء بر خوف چیره می شود و منظور از خوف، دوری نمودن از گناهان و بدی ها و شوق و علاقه به عبادات و اعمال صالح است؛ اما اواخر عمر انسان ناتوان شده و برایش سخت و دشوار است که این کارها را انجام دهد؛ پس در حالت مریضی سزاوار است که انسان به ضعف خود اعتراف کرده و به الله سبحانه و تعالی گمان نیک داشته باشد.

ما باید در تمام امور زندگی به الله سبحانه و تعالی گمان نیک داشته باشیم. پس گمان نیک از جمله عبادات است. ابن مسعود می گوید: «قسم به ذاتی که هیچ معبودی جز او نیست، برای بنده مؤمن هیچ چیزی بهتر از حسن ظن (گمان نیک) به الله سبحانه و تعالی داده نشده است! قسم به ذاتی که هیچ معبودی جز او نیست، هر گمان نیکی که بنده به الله سبحانه و تعالی داشته باشد، الله متعال همان چیز را برایش عطاء می کند؛ زیرا که خیر در ید بلاکیف الله سبحانه و تعالی است».

چنانچه در حدیث ذکر شده، انسان در هنگام مرگ باید به الله سبحانه و تعالی گمان نیک داشته باشد. هم چنین در هنگام سختی ها، مشکلات زندگی، قرض داری و در وقت دعاء کردن برای انسان ضرور است که به الله سبحانه و تعالی گمان نیک کند؛ زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «هنگامی که الله را می خوانید، یقین داشته باشید که دعای تان را اجابت می کند». پس هنگامی که به نزد الله سبحانه و تعالی دعاء می کنید، به او سبحانه و تعالی حسن ظن داشته باشید تا دعای تان اجابت شود. من، به الله متعال بهترین گمان را دارم؛ چرا که او چاره ساز است.

ما در هنگام توبه چقدر نیاز داریم که به الله سبحانه و تعالی حسن نظر داشته باشیم؟

ابو هریره از رسول الله صلی الله علیه و سلم روایت می کند که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمودند که الله سبحانه و تعالی می فرماید:

«أذنب عبد ذنبا، فقال: اللهم اغفر لي ذنبي، فقال تبارك وتعالى: أذنب عبدی ذنبا فعلم أن له ربا يغفر الذنوب ويأخذ بالذنوب. ثم عاد فأذنب، فقال: أي رب اغفر لي ذنبي. فقال تبارك وتعالى: عبدی ذنبا فعلم أن له ربا يغفر الذنوب ويأخذ بالذنوب. ثم عاد فأذنب، فقال: أي رب اغفر لي ذنبي. فقال تبارك وتعالى: عبدی ذنبا فعلم أن له ربا يغفر الذنوب ويأخذ بالذنوب. أعمل ماشئت فقد غفرت لك» (رواه مسلم)

ترجمه: بنده ای گناه کرد و گفت: پروردگارا گناهم را ببخش! الله متعال فرمود: بنده من گناهی کرد و دانست ربی دارد که گناهان را می بخشد، سپس دوباره مرتکب گناه شد و گفت: پروردگارا گناهم را ببخش! الله متعال فرمود: بنده من گناهی کرد و دانست ربی دارد که گناهان را می بخشد، سپس دوباره مرتکب گناه شد و گفت: پروردگارا گناهم را ببخش! الله متعال فرمود: بنده من گناهی کرد و دانست ربی دارد که گناهان را می بخشد، هرچه می خواهی انجام بده که من تو را بخشیدم.

گمان بد به الله سبحانه و تعالی در تضاد با گمان نیک قرار دارد و این بسیار خطرناک است. پس کسی که به الله سبحانه و تعالی گمان بد کند، کار حرامی را انجام داده است، گویا با این گمان بد خود از الله سبحانه و تعالی شکایت می کند و با این زبان می گوید: پروردگار من به من ظلم نموده و چیزی را که مستحقش هستم به من نداده است.

کسی که گمان می کند که الله سبحانه و تعالی او را نصرت نمی دهد و گمان می کند که الله متعال امت را از این حالت فجیع بیرون نمی آورد، از نیکی خودش را دور می کند و به چیزی که اسلام منع نموده، داخل شده است. الله سبحانه و تعالی انبیاء خود را نصرت داد؛ در حالی که آن ها در سخت ترین حالت بسر می بردند. این یکی از سنت های جهان می باشد که نصرت و خیر برای این امت بعد از سختی، دشواری و رنج می آید؛ نه این که به آسانی بدست آید. ما به الله متعال ایمان آوردیم، بر او توکل نمودیم و بر او گمان نیک داریم؛ پس یقین داریم که نصرت ثابت و نزدیک است و باور داریم که خلیفه از آسمان بر روی بال های ملائکه به زمین فرود نخواهد آمد که ما منتظر آن بمانیم؛ بلکه ما باید وارد میدان عمل شویم؛ زیرا الله سبحانه و تعالی حال هیچ امتی را تغییر نمی دهد تا خودشان بر خود تغییری نیاورند.

گمانی که ما به الله سبحانه و تعالی داریم اینست که الله متعال نتیجه کار کردن در راه نصرت دین را محقق می سازد و واقعیت زندگی بشر نشان می دهد که آن زمان نزدیک است. پس چگونه نزدیک نباشد؛ در حالی که هجوم بر سر مسلمانان هر روز، هر ساعت و هر دقیقه زیاد می شود؟ چگونه نزدیک نباشد؛ در حالی که مسلمانان هم رکاب کسانی شدند که در راه بازگشت خلافت کار می کنند؟ چگونه نزدیک نباشد؛ در حالی که امت در شام و دیگر سرزمین ها بیرق توحید را بر افراشتند و خواهان حاکمیت قرآن هستند؟ تمام این علامت ها و نشانه ها امت را به سوی طریقه واقعی سوق می دهد که تغییر واقعی را از راه بازگشت خلافت به زودترین فرصت برای مسلمانان مهیا کند.

پروردگارا به تو ایمان آوردیم، به تو توکل کردیم و به تو حسن نظر داریم! پروردگارا وعده خود را به سر رسان!

پروردگارا، به زود ترین فرصت ما را به خلافت راشده بر منهاج نبوت برسان تا درد مسلمانان را درمان نموده و ظلم و ستم را از سر
شان بر دارد! پروردگارا این زمین را با نور وجه کریمت منور بگردان!